UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Poggii Florentini Oratoris || Clarissimi, Ac Sedis Apo.|| Secretarii Opervm ||

Poggio Bracciolini, Gian Francesco

Argentinae, 1513

VD16 ZV 12623

Antonio panormit[a]e: ut grauiora scribat hortatoria

urn:nbn:de:hbz:466:1-14341

Visual Library

Traiani excellentia.

tes excellẽtes viros qui quondã rerũ potiti/ꝟtuti & gl'ię ſeruierũt : dixiſti Traianũ
videri tibi optimũ qui unq̃ fuerũt impatorẽ:teq̃ dolere vicẽ tanti viri: qui cũ ſupio
res pricipes & belli & pacis artibus longe ſupaſſet:romaniq̃ imperij magnitudi
nem ſuis eq̃ſſet ꝟtutibus:tñ nihil/vel admodũ parũ ex eius rebus quę cęteris omi
bus anteponẽdę eſſent/apud latinas lr̃as repiret'. Cõprobaui tũc ſniam:aſſerẽs ma
ximam iniuriã ſeu fortuna/ſeu negligentia hoĩm factam memorię tanti excellẽtis
Principis/ tamq̃ in oĩ laude ſingl'aris:cuius pſtãtiſſimę in omi genere virtutis vl'
hoc pcipuũ teſtimoniũ aſſerebã:q̃ ſolus Impatorũ oĩm a ſenatu po.q̃ ro.nõ ãbiti
one/ſeu metu/ſed vero iudicio optimi principis cognomẽ meruit:quẽadmodũ ex

Plinius

moneta illorũ temporũ conſtat. ut refert Plin. in ea orõne quã adepto cõſolatu de
ſuis laudibus cõſcripſit. Et certe ſiue illam orõnẽ legeris/ſiue rerũ ſuarũ earũ porti
unculã quę in hiſtorijs habent': ĩtelliges profecto nullũ ex ſupioribus Principibꝰ
ſiue græcis/ſiue latinis cũ Traiani pſtantia qua cũ ꝟtutĩs & rebus geſtis ullo mo
do eſſe cõparandũ. Fuit em̃ in eo ſumma pietas/clęmẽtia/humanitas/ iuſticia libe
ralitas:qui uſq̃ adeo vitam ſuã ad normã optimi principis inſtituit/ut nihil in vita
feciſſe dicat' non ſuma laude & cõmendatione digniſſimũ. Armis aũt totã Meſo
potamiã ſupauit. Parthis & Perſis bello ſubactis : qd' nulli antea Romanorꝝ acci
derat/regna eorũ in prouincię formã redegit. Nulla gens/nulla natio ſubdita po.
ro. fuerat quã non pagrauerit:tum rebelles armis domãdo:tum pacatis pplis iura
more iuſti ptoris dicendo. In mari ꝟo rubro claſſem habuiſſe ferũt: ut p eam Indię

Alexandro Traianus ſuperior

fines vaſtaret. Dixerim fortaſſe Alexandrũ ſibi rerũ geſtarũ magnitudine parem:
ſed ꝟtute/clęmẽtia/humanitate Traianũ video longe ſupiorem. Illius etiam inter
epulas & cõuiuia amicorꝝ cædes referunt' : hic nullius unq̃ necis cõſcius fuit. Ille
ſupbia eminẽtis generis ſe Deo ęq̃bat:hic tanq̃ cõis oĩm parens/parẽ ſe infimis &
priuatis hoĩbus pſtabat. Ille ſibi vota fieri & victimas tanq̃ Deo cędi iubebat:hic
tanta fuit humanitate/ut pro ſalute ſua nunq̃ vota ſuſcipi pateret':niſi cũ hac adie

Auguſtus.

ctione:ſi reip. ac po.ro. eſſet ſaluti & cõmodo futurũ. Cęſaris Auguſti prę cæteris
ꝟtus atq̃ hũanitas cõmemorat'/poſtq̃ ſolus rerũ potitus regnauit:at idem pcala
mitatẽ regnauit:neq̃ ciuitas pſcriptione excellentiũ virorꝝ caruit. per cędem/ſan
guinẽ & ſtragem exercituũ ciuiũq̃ romanorꝝ ſpolijs et rapinis ad imperiũ puenit.
neq̃ em̃ quicq̃ bello egregiũ legit' geſſiſſe. At vero Traianus cũ pietate/ clęmentia/
fide/integritate/ vitę & rebus geſtis/quibus oĩs ãñcedebat/ad Imperiũ p Neruã
eſſet accitus:iiſdẽ artibꝰ rexit imperiũ q̃bus illd' meruerat ſibi cõferri. Nullus unq̃
paterfamilias cũ domeſticis & filijs ita humane vixit/quẽadmodũ Traianus cũ ſe
natu & po.ro. cũ eſſet ius priſtinũ creandorũ magr̃atuũ reſtitutũ Traiani benigni
tate. Deniq̃ ut paucis multa cõplectar: tanta fuit eius in oĩ ætate magnitudo ꝟtu
tum:ut nõnulli teſtent'/pcibꝰ cuiuſdã enr̃is ſancti viri a pęnis inferi liberatũ q̃uis
gentilis extitiſſet. Sed ſtultus ego/qui exiſtimẽ parua epl'a cõphendi/qd' Plinius
nec duobus q̃dem libris quos in eius laudẽ ſcripſit / mihi ſatis digne & ample pro
eius meritis pſequi videbat'. Hæc aũt ſum his lr̃is cõplexus: non ut hiſtoriã nouã
cõtexerem/ q̃ maius ingeniũ reqreret:ſed ut probarẽ cõfirmarẽq̃ ſniam tuã q̃ mi
hi videt' eſſe veriſſima. Id velim mõ cõſequamur ex hac epl'a: ut aliq̃d cõmemora
tionis virtutũ ſuarũ nobis ad vitã cõtuliſſe videat'. Vale & me ama.

Poggius Antonio panormitę ſiculo. S.D.P.

Ioãnes lamola adoleſcẽs ut pcepi tum doctus/tũ ſtudioſus/ attulit ad nos libel
lum epigrãmatũ tuorꝝ:quẽ inſcribis hermaphroditũ:opus & iocoſum et plenũ vo
luptate. Hũc cũ legiſſet primo vir clariſſimus Antonius luſcus:multiſq̃ ꝟbis col
laudaſſet & ingeniũ & facilitatẽ tuã (nam liber eſt ſuauiſſimus) miſit deinde illũ
ad me legendũ. Delectatus ſum me hercle/varietate rerũ/& elegãtia verſuũ ſimulq̃
admiratus ſum res adeo impudicas/adeo ineptas tam venuſte/tam cõpoſite ac
dici:atq̃ ita multa exprimi turpiuſcula:ut nõ enarrari/ſed agi videant' : nec ficta a

teiocādi cauſa ut exiſtimo/ſed acta extimari poſſint. Laudo ego doctrinā tuā: io-
cunditatē carminis: iocos ac ſales: tibiq; grās ago pro portiūcula mea: qui latinas
muſas/q̄ iamdudū nimiū dormierūt/a ſomno excitas: Pro charitate tn̄ qua oībus Ad grauiora horat.
debitores ſumus/unū eſt qđ te monere & debeo & volo: ut ſcʒ deinceps grauio-
ra q̄dam mediteris. Hæc em̄ quę adhuc edidiſti vel ætati cōcedi poſſunt/vel licen
tię iocandi. Ita & Vergilius adoleſcēs luſit in priapeia: & multi p̄terea: qui poſt laſci
uos v̄ſus ſeuerioribꝫ vacarūt. Vt em̄ Terētius nr̄ refert: hęc ętas aliā vitā/alios mo Terentius.
res poſtulat. Itaq; tuū eſt: iam miſſam facere laſciuiam: & res ſerias deſcribere: ne
arguat̄ vita impura libelli obſcęnitate. Scis em̄ nō licere idem nobis qui chr̄iani ſu
mus/qđ olim poetis qui deū ignorabāt. Sed fortaſſe ſus Mineruā doceo. Tu ipſe
hoc idem ſentis qđ laudo proboq;: & te ad maiora hortor. Hęc bono aīo accipias
rogo. Ego em̄ tuus ſum: tu Poggiū aſcribe in tuis. Plura ſcripſiſſem ſi per ociū licu
iſſet. Verum alias erimus longiores/ſi hæc non diſplicuerint tibi. Vale. & me q̄n
id mutuū fieri intelligas ama. Romę. iij. Nonas Aprilis: manu feſtina.

Antonius panormita Poggio florentino S.D.P.

Epl'e tuę q̄ veterē ſane & antiquū illū eloquētię romanę morē præ cęteris mea
ſentētia exprimūt/ad me ut iuſſeras plat æſunt. Eas tametſi auctorē obticuiſſes/
abs te tn̄ pro quadā ſingulari earū elegantia ꝓfectas aīaduerterā. habent em̄ epi-
ſtolę tuę neſcio quid excelſum/ſuaue/acrum/opulentū/graue: atq; ea quidem in
ſigniter: ut qui tuas illas eſſe dubitarit/auctorē quoq; p̄ter te nō inueniat. Oblecta
runt me itaq; & affecerūt cum ob alias cauſas/tum vel maxime: q̄ opuſculū me-
um tibi non iniocundū extitiſſe ſignificas: necnō aut Luſci poetę non obſcuri iudi-
cio laudatum probatūq;. Qua quidē ex re mihi/ac meo libello plurimū gratulari
licet. Mihi qdē: quia locupletiſſimos hos mihi laudatores cōperierim/qui pro rerū
ſingl'ari eloquētia q̄ant ex fumo fulgorē exhibere: atq; ipm ſi mō velint terſitem/
vl' quēuis aliū abiectiſſimę cōditōis virū illuſtri laude perſpicuū reddere. Libello
aūt: quia in doctiſſimorꝫ hoīm manus tandē ꝑuenerit/quos certus eqdem eram
minime rep̄henſuros fore laſciuiā eius: quippe cū p̄rimos norint viros doctos/gra
ues/ſctōs & græcos & nr̄os talia ſcriptitaſſe: atq; inter manus adhuc v̄ſari Catullū Laſciuiam
albiū/Tibullū/Propertiū/Iuniū Iuuenalē/M. val'. Martialē: & prius P. Vergiliū/ ſcriptorꝫ
P. naſonē poetas egregios & latinos: qui plerūq; v̄ba adeo nuda ꝓferunt & dictu tuetur.
fœda/ut haud ſcias ſcęnę magis/aut lupanari digna ſint. Ego vir humaniſſime/
tot ſūmos oratores/tot ſūmos viros memorię proditū cōperio/ſe hoc genē ſtudi-
orū & oblectaſſe & exercuiſſe: ut ignorē mediuſfidius q ſe nō oblectarint & exer
cuerint. Nam ipm phōrꝫ principē Platonem non qdem chr̄ianū hoīem/ſed qui de
um nō ignorauerit: imo unū deū ſeruauerit/cæteros angelos vl' dęmones dixerit: Plato & cæ
cōſtat v̄ſus equidē petulātes feciſſe in Aſciā/in Alexim/in Pherem pueros. Itē & teri poetæ
de Dione ſyracuſano: & generalit̄ eius nō niſi v̄ſus molles & amatorios extitiſſe: e laſciui.
qbus hos tm̄ hic loci cōmemorē: q̄s iuris aliq̄n licētius liberiuſq; ex græco in latinū cō
uerſos. Tu Platonē lepidiſſimū audi. Dū ſemiulco ſuauio ī eū puellū ſuauior: Dul
cemq; florē ſpūs duco: Ex apto tramite aīa ęgra & ſaucia cucurrit ad labia mihi/ri
ctūq; oris peruiū: Et labra pueri mollia rimata intueri trāſitus ut trāſiliret nitit̄. Tū
ſumo ore qd pluſculū fuiſſet: in cętu oſculi amoris igni percita trāſiſſet/& me linq
ret. Et mira ꝓrſum res moneret: ut ad me fierē mortuus/ad puerꝫ interuiuerē. So
lonē quoq; & unū ex. vij. ſapientibꝫ habitū & ſeuerū virū/& verū phm̄ fuiſſe nēo
eſt q neſciat: attn̄ eū ſilr̄ v̄ſus laſciuiſſios edidiſſe palā eſt. Idē Diogenē cynicū: Ze-
nonem ſtoicū: Teium lacedęmoniū: Callimachū: in quibus vel pręcipue numerā
da eſt Sappho leſbia: cuius verſus qui etiam latini extant ad Phaonē Sicilienſem
amatorē ſuum/adeo impudici/adeo ꝓcaces/alioqui adeo elegantes ſunt: ut cuiq;
legenti pruriginē excitent. Etiam ipi noſtri. Enimuero ut Horatius in poeticis in-
ſtitutōibus ſcriptū reliq̄t: ſemꝑ pictoribꝫ atq; poetis cōceſſum fuit/qdlibet audere